

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

**KDO
JSME**

ACTUALITY DOBROVOLNICKÝ PROGRAM KOMUNITNÍ TLUMOČENÍ ASISTENCE NA ŠKOLÁCH PODPOŘTE NÁS NEWSLETTERY ŘEKLI O NÁS

POZVÁNKA NA WORKSHOP JAK PRACOVAT S TÉMATEM UPRCHLICTVÍ A IDENTITY

◀ SOBOTA, SRPEN 1 ▶

Workshop Jak pracovat s tématem uprchlictví a identity **proběhne 30. září až 1. října 2015** ve...

24.07.2015

P	Ú	S	Č	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ČEŠTINA V TERÉNU – PRÍMĚSTSKÝ TÁBOR PRO DĚTI CIZINCE

SLEDUJTE NÁS

Registrace aktivity Čeština v terénu je otevřena! Čeština v terénu je určena všem dětem ve věku 8 až 12 let s pokročilou znalostí češtiny. V případě zájmu se registrujte prostřednictvím on-line formuláře ZDE.

- SLUŽBY PRO PEDAGOGY**
- VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY**
- PORADENSTVÍ A METODICKÁ PODPORA**
- METODICKÉ A VÝUKOVÉ MATERIÁLY**
- PORTÁL INKLUZIVNÍ ŠKOLA**
- ASISTENCE NA ŠKOLÁCH**
- WORKSHOP PRO ŽÁKY ZŠ A SŠ**
- TVŮRČÍ A LITERÁRNÍ SOUTĚŽ**

Úvod aneb Cizinci v ČR

- migrace ve světě a v ČR, statistiky
- pobytové statusy a další legislativa
- cizinci a vzdělání v ČR
- zahraniční vzdělávací systémy, profily států
- bariéry a vzdělávací potřeby

Organizace aneb Cizinci ve škole

- přijetí do školy, zařazení do ročníku, vyrovnávací plán, klasifikace
- asistenti pedagoga, kurzy češtiny, doučování
- komunikace s dětmi, klima školy, patroni
- spolupráce s rodiči

Pedagogika aneb Cizinec ve třídě

- principy inkluzivního vzdělávání
- praktické tipy k jednotlivým předmětům
- práce s kolektivem třídy a podpora integrace
- multikulturní výchova a další pedagogické koncepty

Čeština jako druhý jazyk

- principy výuky
- učebnice
- odborná literatura
- pracovní listy
- základy komunikace s cizincem

Zdroje a inspirace

- příklady dobré praxe
- kazuistiky
- dokumenty ke stažení
- studijní materiály
- kontakty na relevantní organizace

Vítejte na portálu Inkluzivní škola!

Portál [Inkluzivní škola.cz](http://inkluzivniskola.cz) je určen zejména pro pedagogy, ředitele škol, sociální pracovníky, asistenty pedagogů či psychology, kteří se podílejí na začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do českého vzdělávacího systému a české společnosti. Název vychází z pojmu inkluze, používaného ve smyslu rovnocenného zapojení různě znevýhodněných žáků do výuky.

Jak se na portálu orientovat?

Tip: při začleňování žáků do výuky se inspirujte [materiály](#) a [tipy k jednotlivým předmětům](#)

Tento portál byl vytvořen společností META za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a Ministerstva vnitra ČR.

Uvedená práce (dílo) podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte komerčně 3.0 Česká republika](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/)

Informace pro rodiče - jazykové verze

Ude najdete různé jazykové verze informací o české škole pro rodiče žáků cizinců. Pokud vás napadnou další oblasti informací, které by se rodiče žáků cizinců měli pro úspěšnou spolupráci se školou dozvědět, napište nám.

Na myšlenku vytvořit takovéto dopisy pro rodiče v jazycích původu nás přivedly podobné stránky z Velké Británie www.primaryresources.co.uk/letters/index.htm, kde najdete takovéto dopisy i v různých jiných jazykových verzích. Výhodou je, že jsou i v ČJ.

[Ukrajiniština](#)

[Čínština](#)

[Ruština](#)

[Vietnamština](#)

[Mongoliština](#)

[Angličtina](#)

[Němčina](#)

[Francouzština](#)

[Španělština](#)

[Arabština](#)

[Bulharština](#)

Sdělení rodičům / إشعار لأولياء الأمور

- sdělení rodičům například o úrazu, výskytu vší či nemoci, odpadání hodiny, uzavření školy apod.

- إخطارات و معلومات لأولياء الأمور: مثلاً إنتشار أمراض في المدرسة، حوادث، إلغاء و تأجيل الحصص أو إغلاق المدرسة.

Stáhněte si:

- [dítě je ve škole smutné .arb.docx](#)
- [informace o úrazu nevolnosti .arb.docx](#)
- [odpada hodina .arb.doc](#)
- [uzavření školy .arb.doc](#)
- [výskyt dětské nemoci .arb.doc](#)
- [výskyt vší .arb.docx](#)
- [zdržení ve škole .arb.docx](#)

Dále v obsahu

- [Akce školy / فعاليات و برامج المدرسة](#)
- [Informace o předškolním vzdělávání / معلومات عن التعليم قبل المدرسي](#)
- [Informace pro rodiče / معلومات لأولياء الأمور](#)
- [Omlouvání nepřítomnosti / اعتذار عن الغياب من المدرسة](#)
- [Přijetí do školy / القبول في المدرسة](#)
- [Sdělení rodičům / إشعار لأولياء الأمور](#)
- [Žádosti / طلبات](#)

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

MUSÍTE DĚKOVAT, DAROVAT OVCE UČITELI JE V NAŠÍ ZEMI SAMOZŘEJMOSTÍ...

Vážený rodiče,

ve třídě Vašeho dítěte se objevily vši. Chtěl/a bych Vás požádat, abyste svým dětem prohlédli vlasy a byli zvláště pozorní, když jim vlasy češete nebo myjete.

Pokud zjistíte, že se u Vašeho dítěte vši objevily, ponechte své dítě prosím doma do té doby, než vši odstraníte. Pokud se u Vašeho dítěte vši objeví, spojte se prosím ihned s námi.

Děkuji mnohokrát za Vaši spolupráci.

S přátelským pozdravem

أيتها الأباء

في أخص طفلك ظهر القمل، أو داء / أو داء أن اطلاب منك أن تتفقد أطفالك والمدرسة خاصة في وقت
عندما أنت تذهب أو غير ذلك معك

طفلك في المنزل حتى يجرى البوق الذي كنت إذا وجدت أن طفلك لديه قمل، يرجى ترك
إزالة القمل إذا كان طفلك يعاني من قمل، يرجى الاتصال بنا على الفور

شكرا جزيل لجهود تعاونكم

دعنا نصل المتقدي

- ▶ Žáci s OMJ
- ▶ Teorie inkluzivní výuky
- ▶ Zapojení do výuky
- ▶ **Materiály a tipy k jednotlivým předmětům**
 - ▶ Matematika a její aplikace
 - ▶ Český jazyk a literatura
 - ▶ Člověk a jeho svět
 - ▶ Člověk a příroda
 - ▶ Člověk a společnost
 - ▶ Překladové slovníčky
- ▶ Integrace do kolektivu
- ▶ Multikulturní výchova
- ▶ Další průřezová témata

Materiály a tipy k jednotlivým předmětům

V této části naleznete u jednotlivých předmětů ke stažení výukové materiály, které byly použity pro výuku žáků s OMJ. Většina z nich vznikla v rámci pracovních skupin a učitelů jednotlivých předmětů nebo v průběhu asistence žákům s OMJ.

Z některých pracovních setkání s učiteli vznikly také různé metodické tipy, které najdete ke stažení u jednotlivých předmětů (nazvané většinou jako výstup z pracovní skupiny).

Při výuce žáků s OMJ vycházíme z principů, které jsou podrobně popsány v části [zapojení do výuky](#).

Vvodním nástrojem pro výuku je [vzrovnávací plán](#). Ten vám pomůže stanovit reálné cíle, kterých můžete na základě zjištěných znalostí z daného předmětu s přihlednutím k jazykovým dovednostem při výuce dosáhnout.

Pro podporu žáků můžete si můžete stáhnout také [slovníčky pojmů](#).

Poslední aktualizace IP, 2013-08-09 11:57

Více k tématu

- ▶ [Matematika a její aplikace](#)
- ▶ [Český jazyk a literatura](#)
- ▶ [Člověk a jeho svět](#)
- ▶ [Člověk a příroda](#)
- ▶ [Člověk a společnost](#)
- ▶ [Překladové slovníčky](#)

Anketa

Považujete portál za užitečný? *

ano ne

Na co portál používáte? *

Související kapitoly

1. [Dynamická úvaha](#)
2. [50k pedagogů \(English as an Additional Language\)](#)
3. [Francouzská kurzy češtiny](#)
4. [Zároveň učí s OMJ do běžné výuky](#)
5. [Jak poučovat KV při osmi hodině](#)
6. [Jak se na portálu orientovat](#)
7. [Hlásek \(slova\) KV](#)
8. [Hlávkův přehled s obecnou slovoúpravou](#)
9. [Příklad použití KV](#)
10. [Příklad vyrovnávacího plánu](#)
11. [Prinovy skupinové práce: rozvíjení jazyk](#)
12. [Průřezová výchova: osvětla a kultura](#)
13. [Zapojení textu a školy s OMJ](#)
14. [Typy pracovních listů](#)

Jak se vám článek líbí?

Kapitola

Ke stažení (2)

Studijní materiály (2)

Zajímavé odkazy (3)

Kazulistiky (1)

Dobrá práce (2)

Kontakty

Máte zájem o náš
newsletter?

Přihlaste se prostřednictvím formuláře k
odběru tematických newsletterů.
Prohlédněte si jejich [archiv](#).

Jméno *

E-mail *

SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY MŠ

- ▶ Práce s dětmi cizinci v mateřských školách (8 hodin, Č.j. 42883/2013-1-945)
- ▶ Práce s dětmi cizinci v mateřských školách (12 hodin, Č.j.: 29464/2014-1-762)

SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY ZŠ, SŠ

8 hodinové semináře

- ▶ Úvod do začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem
- ▶ Úvod do výuky češtiny jako cizího/druhého jazyka
- ▶ Principy práce s žáky s odlišným mateřským jazykem ve výuce
- ▶ Multikulturní výchova – konkrétní metody a možnosti výuky (Č.j.: 29464/2014-1-762)

4 hodinové semináře

Akreditace MŠMT ČR v rámci programu DVPP (Č.j.: 39539/2012-201-741)

- ▶ Čeština jako druhý jazyk – individuálně a v kurzu
- ▶ Čeština jako druhý jazyk při výuce ve třídě
- ▶ Principy práce s žáky s odlišným mateřským jazykem ve výuce
- ▶ Začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem
- ▶ Strategie školy při začleňování žáků s odlišným mateřským jazykem

VÍCEDENNÍ SEMINÁŘE

- ▶ Podpora při vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

Na druhé pololetí 2015 připravujeme e-learningové semináře v oblasti ČDJ a principů práce s žáky s OMJ. Předpokládaný rozsah bude 120 hodin.

SEMINÁŘE PRO ASISTENTY PEDAGOGA

- ▶ Asistent pedagoga pro žáky s odlišným mateřským jazykem (8 vyuč. hodin, Č.j.: 49536/2012-201-964)

- ▶ Workshop na nastavení spolupráce mezi asistenty a pedagogy

Principy práce

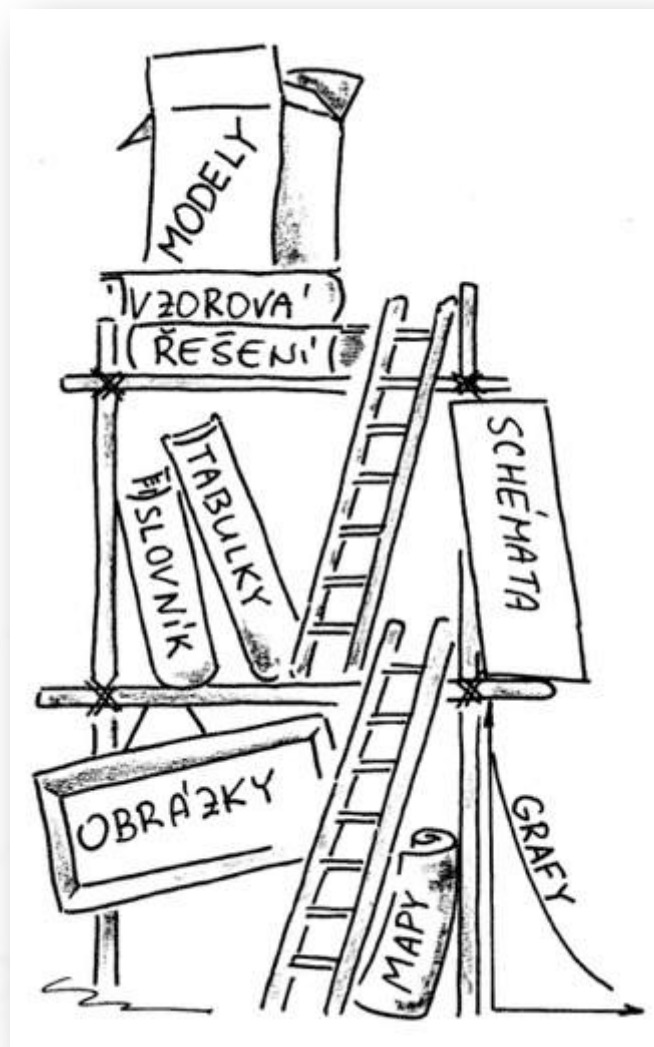
- ▶ **propojujeme výuku obsahu a jazyka**
 - ▶ **aktivujeme předchozí zkušenosti a znalosti žáků**
 - ▶ **využíváme grafických vizualizací obsahu**
 - ▶ **vytváříme prostor pro komunikaci**
 - ▶ **vytváříme prostor pro aktivní produkci jazykových dovedností**
-
- ▶ jsme srozumitelní
 - ▶ používáme jednoduché příklady
 - ▶ kontrolujeme pravidelně pokroky žáka
 - ▶ učíme pro život
 - ▶ zohledňujeme, co je v momentálních možnostech žáka

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Scaffolding

<http://homen.vsb.cz/~ber30/texty/zajimavosti/hrabova/stavba1.jpg>

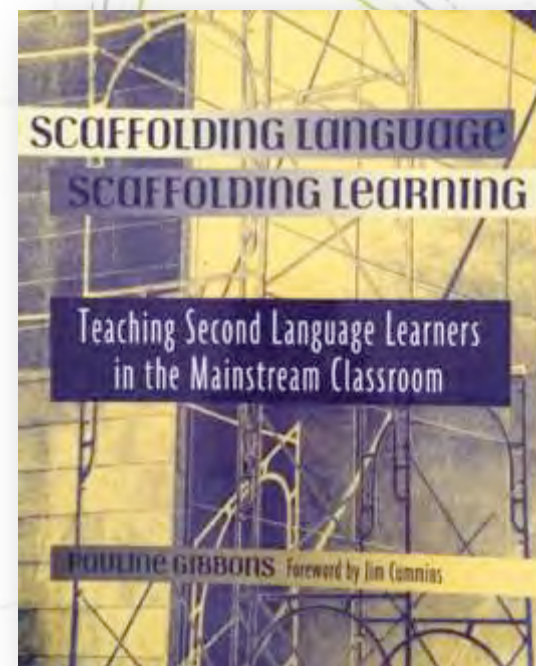
<http://filip.nyu.cz/metadologie/dil/14/obrazni-a-strukturni-dil-kodex/12.6-strukturni-mapa-scaffolding.html>

Možnosti Scaffoldingu

a) **individuální (i odlišné) úkoly v hodině**

b) **doučování a příprava na hodiny předem**

c) **inkluzivní přístup** - tj. změna konceptu výuky, aby odpovídala na potřeby všech žáků, předem promýšlíme podpůrné aktivity

Propojení jazyka a obsahu

- ▶ Žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ) se neučí nejprve jazyk a pak odděleně obsah předmětů
 - **obsah se učí zároveň s jazykem (a naopak)**
- ▶ Při plánování výuky je potřeba hledat způsoby, jak propojit učení se jazyku (slovní zásoba, fráze) a učení se obsahu.

→ **Každý učitel je zodpovědný za výuku
(akademického) jazyka.**

Včetně učitelů *nejazykových* předmětů.

Při plánování si stanovujeme **obsahové i
jazykové cíle.**

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Jazykový a obsahový cíl

Obsahový cíl – „Co chci, aby žáci uměli?“ - jaké znalosti, dovednosti si v hodině osvojí nebo vyzkouší

Jazykový cíl – „Co chci, aby žáci říkali/psali/četli/poslouchali?“

(pro žáky s OMJ to znamená: jaká konkrétní slova a jaké konkrétní fráze, jazykové prostředky budou potřebovat nebo používat)

meta

společnost pro příležitosti mladých migrantů

Klíčové vizuály

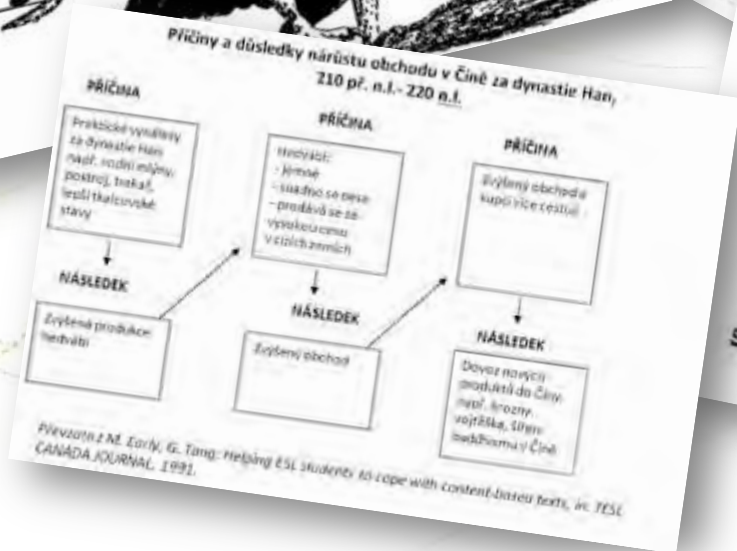
Diagram illustrating the development of a frog from an egg to an adult, with anatomical labels and a comparison table.

Labels: **Dá pulce k žábě**, **Vajíčka (jiker)**, **Pulce s šabry venku**, **Pulce s šabry uvnitř**, **Zadní nohy vyrostou za 8 týdnů**, **Přední nohy vyrostou za 3 týdnů**.

Pulce se vyvíjíme za dva týdny

Charakteristiky	
Povrch těla	hladká utělná kůže
způsob jak rodit mláďata	klase vejce - jaja
způsob dýchání	skoroplyk žabripulce
demuv	země a voda
Jídla	roztoky, strany, rybníky
země	červa, hmyz, vnitřní částí svate
specifní znaky	blouhy žabkovy, luské glóvac, bílý na nohou

plice pomalu v přední nohy jsou, což se skrývá vati vodu s m skládání vaj

Proč klíčové vizuály

Popis hmyzu:

Jméno	Nohy	Křídla	Tykadla	Poznámky
tiplice	6	2	2	dlouhý štíhlý ocas
vážka	6	4	2	dlouhý štíhlý ocas
moucha	6	2	2	žádná
můra	6	4	2	chlupaté tělo

- ▶ rozvíjí slovní zásobu
- ▶ zvyšují porozumění obsahu
- ▶ usnadňují vyjádření o obsahu
- ▶ kontrolují porozumění jazyku i obsahu
- ▶ pomáhají strukturovat úkoly

Proč skupinová práce

Motto: Učení je proces, který se odehrává mezi jedinci (nejen uvnitř každého z nich).

→ **učení skrze spolupráci.**

Jazyk, který jsme se naučili, a způsob jeho použití, závisí na sociálním kontextu a situacích, ve kterých jsme byli → co a jak se naučíme závisí hodně na tom, v jaké jsme společnosti.

Jak zefektivnit skupinovou práci - principy na rozvoj jazyka

- ▶ jasné a přímo vyjádřené (explicitní) instrukce
- ▶ mluvení je pro úkol nutné
- ▶ jasný výstup skupinové práce
- ▶ úkol je žákovi kognitivně přiměřený
- ▶ úkol propojuje jazyk s obsahem

Principy práce s žákem s OMJ

- Propojení výuky obsahu a jazyka
- Aktivace předchozích zkušeností a znalostí
- Grafická vizualizace obsahu
- Prostor pro komunikaci
- Prostor pro produkci jazykových dovedností

Tvorba pracovních listů

Jak zapojit do výuky ČR

Pracovní listy a tipy k jednotlivým předmětům

Integrace do kolektivu

Integrovaná výchova

Práce s průřezovými tématy

Principy práce s žákem s OMJ

Dříve než přistoupíme k výčtu principů a jejich následnému konkretizování, znovu zmíníme základní předpoklad naší představovaného přístupu. **Tim je, že každý učitel jakéhokoli předmětu je zodpovědný nejen za výuku obsahu daného předmětu, ale i za rozvoj jazyka, který se k tomuto předmětu váže.** Druhý, neméně důležitý předpoklad je, že **žáci s OMJ jsou schopni pochopit většinu námi představované látky (obsahu) a zvládnou většinu úkolů, potřebují ale specifickou formu podpory.** V zahraničí nazývají tuto podporu **scaffolding**, doslova lešení. Tak jako by se většina budov nepostavila bez lešení, ani vědomosti se nebudují bez určité podpory. Znamená to, že dovednosti, znalosti a rozvoj jazyka musíme cíleně podporovat.

Abychom při výuce poskytovali potřebnou podporu a tím odpovídali i na potřeby žáků s OMJ, vycházíme z **pěti základních principů**:

1. propojujeme výuku obsahu a jazyka
2. aktivujeme předchozí zkušenosti a znalosti žáků
3. využíváme grafických vizualizací obsahu
4. vytváříme prostor pro komunikaci
5. prostor pro aktivní produkci jazykových dovedností

Dále dodržujeme ještě tyto principy:

- **jme srozumitelní** - žák rozumí zadání našich úkolů, úkolu samotnému i našemu výkladu
- **používáme jednoduché příklady** - všechno vysvětlujeme na jednoduchém příkladu, kterému žák porozumí. Žák totiž musí porozumět obsahu, aby pochopil princip. Tzn. že pokud například vysvětlují skloňování přídavných jmen, používám známá, jednoduchá slova (např. červená tužka) raději než například smělý jnoch.
- **kontrolujeme pravidelně pokroky žáka** - zavádíme žákovská portfolia, vedeme záznamové archy,...
- **učíme pro život** - to znamená, co žáci skutečně pro svůj život potřebují, v současné situaci, za současných podmínek? (např. zvážíme, zda žák momentálně potřebuje naučit druhé vedlejších vět, nebo spíše využije nepoužívanější spojky)
- **zohledňujeme, co je v momentálních možnostech žáka** - co je schopen se v současné chvíli naučit? Vycházíme z Vygotského zóny proximálního vývoje a ctíme princip méně je někdy více.

Na následujících stránkách si konkrétně přiblížíme těchto pět základních principů, které jsou využitelné ve všech vyučovacích předmětech. Na konci této části se navíc budeme věnovat přístupu k předmětu český jazyk a literatura, který má určitá vlastní specifika.

Texty o principech práce pro žáky s OMJ vychází ze zkušeností pracovníků META, o.p.s. Kristýny Titěrové a Petry Vávrové, které získaly při poradenství a asistenci pedagogům vzdělávajícím žáky s OMJ. Velký díl inspirace pochází od zahraničních autorů, např. P. Gibbons, J. Cummins, B. A. Mohan, a autorů SIOP modelu.

Kapitola

VÍCE
INFORMACÍ

Ke stažení (3)

Studijní materiály (3)

Zajímavé odkazy (8)

Kazusistiky (1)

Dobré práce (3)

Kontakty

Máte zájem o náš
newsletter?

Přihlaste se prostřednictvím formuláře k
odбору tematických newsletterů.
Přehledněte si jejich obsah.

Jméno: *

- ▶ Individuální
- ▶ Aktuální
- ▶ Realistický
- ▶ Zacílený

Vyrovnávací plán

Vyrovnávací plán

meta Kontakt na nás

Úvod aneb Účelová ústřední v ČR | Organizace aneb Účelová ústřední ve škole | Pedagogika aneb Účelová ústřední ve třídě | Čeština jako druhý jazyk | Zdroje a literatura

Domů / Organizace aneb Účelová ústřední ve škole / Vyrovnávací plán

Vyrovnávací plán

Vyrovnávací plán, individuální vzdělávací plán, plán podpory, podpůrný plán, individuální integrační plán – všemi takovými pojmy můžeme nazvat nástroj, který nám umožňuje naplánovat vzdělávání konkrétního žáka tak, abychom respektovali jeho potřeby, schopnosti, dovednosti a osobnostní rysy. Pro žáka s odlišným mateřským jazykem, jemuž často nedokonalá znalost vyučovacího jazyka brání v přiměřeném zařazení se do výuky, je sestavení takového plánu vhodným řešením. Pomůže mu vyrovnat tuto bariéru a pedagogům zároveň poskytne oporu a poradí, kudy na to.

Novelizovaná vyhláška č. 73/2005 Sb. ve znění č. 147/2011 Sb., **O vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných** řadí žáky s odlišným mateřským jazykem mezi žáky se sociálním znevýhodněním, konkrétně kvůli znevýhodnění nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Pro takové žáky může škola využít nabízených vyrovnávacích opatření, mezi která patří i individuální vzdělávací plán. Ten je možné vytvořit na základě pedagogického posouzení vzdělávacích potřeb žáka, průběhu a výsledků jeho vzdělávání, popřípadě ve spolupráci se školským poradenským zařízením.

Pokud se škola rozhodne vytvořit individuální plán na základě vlastního pedagogického posouzení, doporučuje se nazvat tento plán mírně jinak než individuální vzdělávací plán. Pak totiž není nutné, aby obsahoval všechny body paragrafu 6 vyhlášky 147/2011 Sb., který bližší definuje obsah IVP. My pro naše účely používáme pojem **vyrovnávací plán**.

POZOR!

Je skutečně důležité, aby škola provedla pedagogické posouzení zodpovědně. U některých žáků s OMJ může být problém ve vzdělávání jinde než jen v neznalosti vyučovacího jazyka. V takových případech doporučujeme začít spolupracovat se školským poradenským zařízením.

Náš zkušenost získáváme i díky realizaci projektu **Nejete na to sami II.**, který je financován z projektu **Pomozte dětem** organizovaného Českou televizí a Nadací

Projekty: Čeština jako druhý jazyk

Kapitola

- ▶ Předškolní vzdělávání
- ▶ Přijetí do základní školy
- ▶ **Vyrovnávací plán**
 - Tvorba vyrovnávacího plánu
 - Příklad vyrovnávacího plánu
 - Pedagogická diagnostika
 - Čeština
- ▶ Klasifikace
- ▶ Asistent pedagoga
- ▶ Integrační proces
- ▶ Kurzy češtiny pro cizince
- ▶ Klíčová slova
- ▶ Střední škola
- Nostrifikace
- ▶ Spolupráce s rodiči
- ▶ Praxe v zahraničí

KONTAKTY

Mgr. Klára Horáčková
horackova@meta-ops.cz

META, o.p.s – Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2
tel: +420 222 521 446, +420 606 567 907
e-mail: info@meta-ops.cz

www.meta-ops.cz
www.inkluzivniskola.cz

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

**VZDĚLÁVACÍ OBSAH
ČEŠTINY JAKO DRUHÉHO JAZYKA**

SYSTÉMOVÁ DOPORUČENÍ V OBLASTI ČDJ NA ZŠ

A) ZMĚNA ZPŮSOBU ORGANIZACE A ROZSAHU JAZYKOVÉ PŘÍPRAVY PO PŘÍCHODU ŽÁKA BEZ ZNALOSTI ČEŠTINY

- Po příchodu žáka bez znalosti češtiny doporučujeme školám zajistit **intenzivní výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) v rozsahu 320 hodin** (16 týdnů x 20 hodin).
- Doporučujeme školám poskytovat **další jazykovou podporu žákům**, kteří absolvovali intenzivní výuku ČDJ nebo žákům s potřebou jazykové podpory přicházejícím z jiných škol. Doporučujeme poskytnout těmto žákům **3 hodiny ČDJ týdně po dobu dalších 1-2 roků** (výjimečně 3 roky).

B) VYTVOŘENÍ VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU ČDJ

- Doporučujeme, aby NÚV ve spolupráci s odborníky na základní vzdělávání a zejména odborníky na češtinu jako druhý jazyk vypracovalo **vzdělávací obsah a metodiku vzdělávacího oboru ČDJ** a zařadilo je do RVP. Zároveň se vzdělávacím obsahem je třeba **definovat i výstupní dovednosti za 320 hodinový kurz** i pro dlouhodobou jazykovou podporu, aby na ně bylo možné navázat průběžnou jazykovou diagnostiku.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

VÝCHODISKA TVORBY

- ▶ Situace ve školách
 - minimum jazykové přípravy žáků s OMJ
 - malá připravenost učitelů učit ČDJ
 - nejednotnost v přípravných třídách, v intenzivních kurzech

- ▶ Cíle METY
 - prosadit ustálenou formu jazykové podpory
 - nástrojem jsou osnovy
 - zkvalitnění výuky v přípravných třídách
 - propojení i s výukou v běžné škole

Expertní pracovní skupina

- Proběhly 3 pracovní skupiny
- 10 odbornic na výuku ČJCJ a ČDJ, na výuku dětí a žáků s OMJ a z NÚV

Cíl EPS

- Vytvořit vzdělávací obsah/osnovy češtiny jako druhého jazyka pro časovou dotaci 320 hodin včetně výstupní úrovně a přehledu slovní zásoby a gramatiky.

INSPIRACE

- ▶ Osnovy druhých jazyků (angličtina, němčina aj.)
- ▶ RVP ZV Cizí jazyk; Doporučené učební osnovy pro AJ
- ▶ Zkušenosti expertek (zejména z vyrovnávací třídy)

A1.1 **Einheit 4** **Essen und Trinken** **20 UE** Sprache+ 3 UE
DaZ 17 UE

Inhaltliche und sprachliche (Grob-) Ziele
Die TN sollen das Einkaufen in deutscher Sprache selbstständig bewältigen können. Durch gemeinsame Aktivitäten wie die Supermarktrallye und ein Kochprojekt soll das Gemeinschaftsgefühl in der Gruppe gestärkt werden und die Aneignung des thematischen Wortschatzes spielerisch verlaufen.

Lexik

- Lebensmittel und Getränke, (Über- und Unterbegriffe; das Obst → die Banane, das Gebäck → die Semmel)
- Besteck und Geschirr
- Euro/Cent
- Maßheiten
- Verben: kosten, kaufen, einkaufen, nehmen, essen, trinken
- Größen- und Mengenangaben (1 Stück, 1 Kilo, 1 Liter, 10 Deka, ...)
- Zahlen wiederholen und vertiefen

Grammatik

- Bestimmter und unbestimmter Artikel inkl. WH der Negativartikel
- Einstieg in den Akkusativ
- Modalverb mögen („Ich mag Bananen.“ „Ich möchte bitte...“)

Úroveň

- ▶ Není zatím vytvořen popis přímo pro ČDJ a děti/žáky
- ▶ Výstupní úroveň po absolvování kurzu = A2 (uživatel základů jazyka)
 - Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SEERR)
 - Evropské jazykové portfolio (EJP) pro žáky do 11 let a žáky 11 – 15 let
 - jazykové deskriptory Evropského centra pro moderní jazyky (ECML, Council of Europe) pro žáky (11 – 16 let) při plnění povinné školní docházky v matematice, dějepisu a občanské nauce
 - Vokabulář certifikované zkoušky z češtiny pro mládež (ÚJOP)

Tabulka pro sebehodnocení:

		A1 uživatel základů jazyka	A2 uživatel základů jazyka
Porozumění	 Poslech	Rozumím známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se mé osoby, mé rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.	Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblasti, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých jasných jednoduchých zpráv a hlášení.
	 Čtení	Rozumím známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalozích.	Umím číst krátké jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních listcích a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Jazykové deskriptory ECML

Understanding vocabulary and concepts

	A2	B1
Understand words and phrases	Has sufficient vocabulary to understand simple and basic information in the classroom. Can pick out and reproduce key words and phrases used in a subject matter context.	Has a sufficient vocabulary to follow lectures and understand the teacher and classmates. Can understand most teaching/course materials. Can understand the meaning of some words and phrases from the context in which they are used. May ask the teacher to repeat particular words and phrases.
Understand subject matter concepts	Can understand some basic subject matter concepts.	Can understand many concepts used in the teaching materials.

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Věk a skupiny žáků

- ▶ Žáci ZŠ (6 – 15/16 let)
- ▶ Skupiny žáků:
 - Nečtenář (prvňáček +)
 - Začátečník bez latinky
 - Začátečník s latinkou
 - Pokročilejší žák
- ▶ Reflexe věku ve výstupech
 - Žáci do 11 let (s přihlédnutím k nečtenáři)
 - Žáci od 11 do 15/16 let

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Témata / tematické okruhy

- ▶ Celkem 23 témat / tematických okruhů
 - Seznamování, představování se
 - Třída
 - Škola
 - Matematika
 - Čas, hodiny, dny
 - Volný čas
 - Lidské tělo
 - Rodina
 - Popis (vlastnosti)
 - Jídlo
 - Obchod, nakupování
 - Rok, roční období, počasí
 - Svátky
 - Přírodopis
 - Vyprávění (minulý čas)
 - Společenské vědy
 - Dům, byt, pokoj
 - Město, vesnice
 - Zeměpis
 - Dopravní prostředky
 - Profese
 - Plánování (budoucí čas)
 - Čeština

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

FORMÁLNÍ ÚPRAVA (rubriky)

TEMATICKÝ OKRUH

ANALÝZA
SITUACE

CÍL

OBSAH /
UČIVO

VÝSTUPY

SLOVNÍ ZÁSoba
+ výslovnost,
pravopis

GRAMATIKA

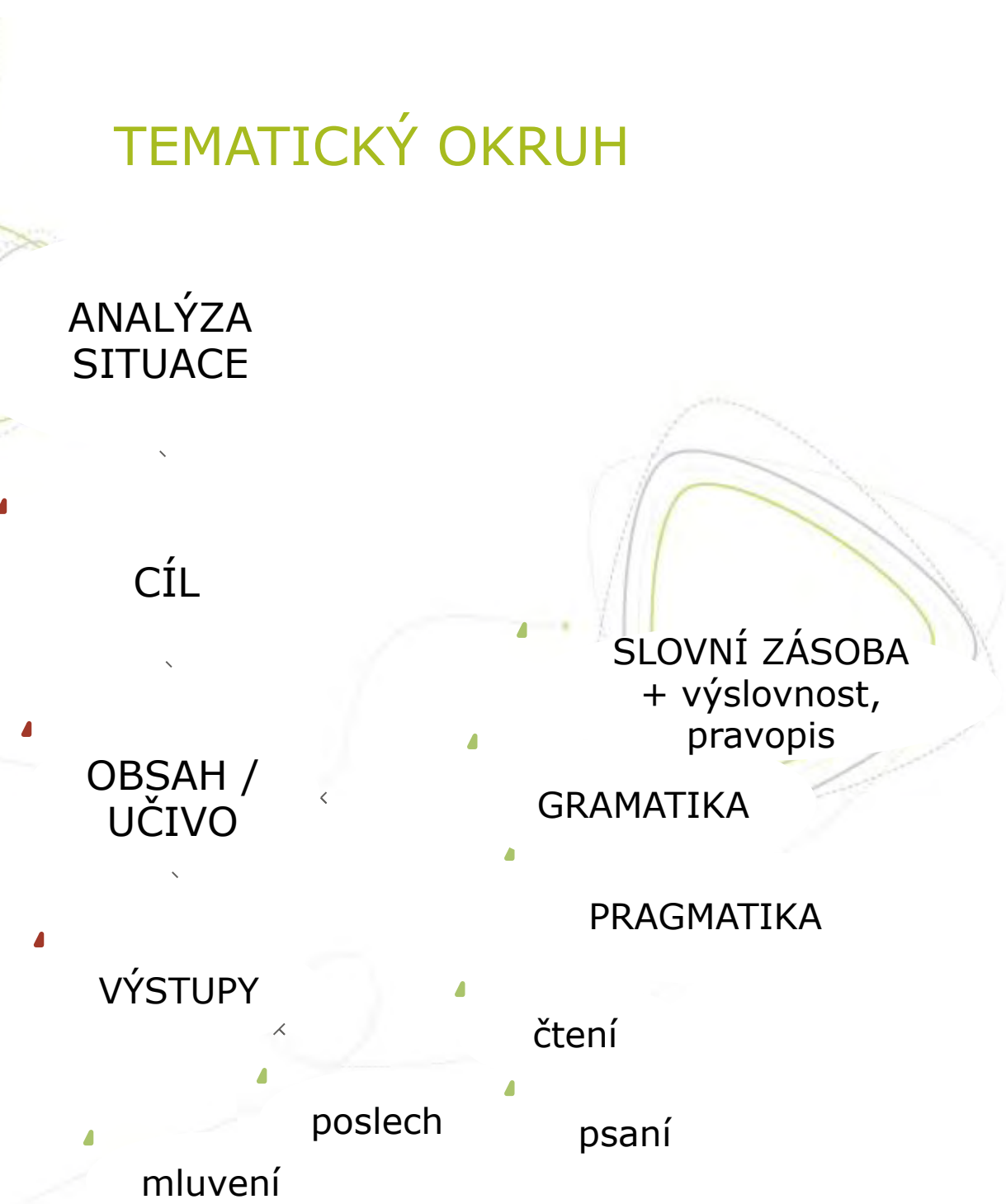
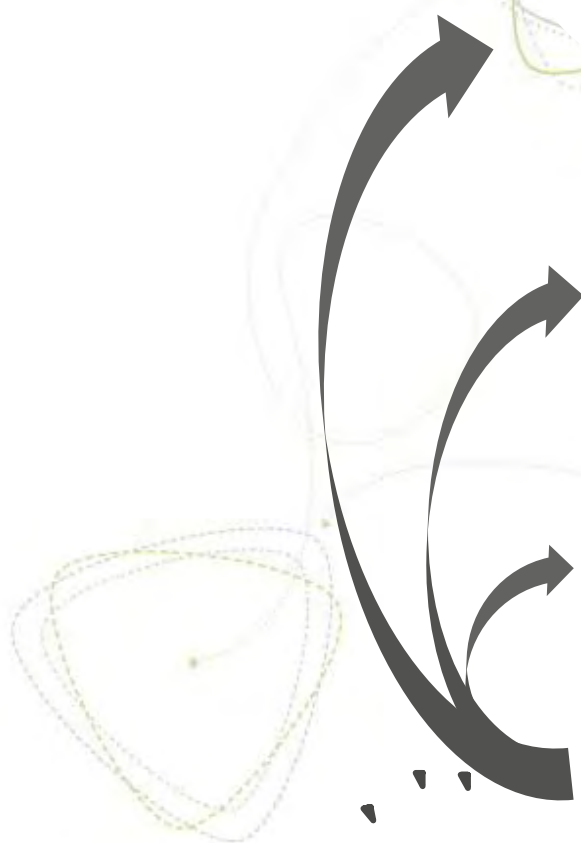
PRAGMATIKA

čtení

poslech

psaní

mluvení

ANALÝZA SITUACE

▪ Žák potřebuje/musí:

- ▶ orientovat se v prostoru školy (v jednotlivých třídách, místnostech a na chodbách),
- ▶ zeptat se, kam má jít,
- ▶ oslovit učitele,
- ▶ chovat se podle pravidel školy a třídy,
- ▶ vyznat se v rozvrhu a předmětech, v žákovské knížce, v harmonogramu roku,
- ▶ umět o něco požádat (např. o pomoc, o otevření třídy, šatny apod.).

- Co žák potřebuje, aby situaci zvládl?
Zamyslete se prakticky!
Vztáhněte to k životu!
Jak se to vztahuje k životu žáka?

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

CÍL

Žák

- ▶ vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu
- ▶ pojmenuje jednotlivé části (místnosti) školy a okolí
- ▶ orientuje se v prostoru školy (a třídy), zeptá se, kam má jít, kde někdo je
- ▶ pracuje s rozvrhem, v rozvrhu najde potřebné informace, vyjmenuje školní předměty pro daný ročník (jeho vlastní rozvrh), určí vyučovací hodinu a den v týdnu
- ▶ používá slovesa školních činností
- ▶ pojmenuje osoby ve škole (rozlišuje přirozený rod), vhodně je osloví, pozdraví
- ▶ komunikuje v rámci školy (používá fráze potřebné ve škole)
- ▶ dodržuje školní a třídní pravidla a řád (přezouvá se, ...)
- ▶ používá žákovskou knížku (zapisuje známky, pravidelně ji dává rodičům k podpisu)

Co učitel v tématu sleduje?
Co učitel chce, aby žák dělal, zvládl,
trénoval, zkoušel, ...?

Klíčové kompetence

- ▶ Kompetence k řešení problému (*zorientovat se ve škole, když se žák ztratí*)
- ▶ Kompetence komunikativní (*komunikace s učitelem, se spolužáky, zeptá se, kde něco je*)
- ▶ Kompetence sociální a personální (*vhodně osloví a pozdraví učitele a spolužáky*)

Mezipředmětové vztahy – propojení s ostatními předměty/tématy

- ▶ Matematika, Prvouka (čísla, hodiny, orientace v čase a v prostoru)
Tematický okruh:
2. Třída – věci kolem nás
5. Čas – dny v týdnu, hodiny

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Slovní zásoba

▫ Co každý žák zvládne aktivně používat?
oblast + příklady

- ▶ Osoby ve škole (*pan učitel / paní učitelka, žák/yně, školník...*)
- ▶ Předměty ve škole (*český jazyk, vlastivěda, hudební výchova, čtení...*)
- ▶ Místnosti ve škole (*třída/učebna, družina, jídelna, záchod, sborovna...*)
- ▶ Orientace x směry (*vlevo x doleva, nahore x nahoru, vzadu / dozadu;*
- ▶ *patro, níž, výš, kde*)
- ▶ Slovesa (*chodit, jít, přezouvat se, běhat, moct, muset, nesmět, obědvat, svačit, přinést, koupit si školní časopis/ sešit, podepsat, převléknout se*)
- ▶ Dny v týdnu (*pondělí, úterý, středa, ...*), odpoledka
- ▶ Řadové číslovky k určení vyučovací hodiny (1. (*první hodina*) –8.) a k určení poschodí (*druhé patro*)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Výslovnost

- ▶ napodobuje a vyslovuje jednotlivá slova a fráze
- ▶ trénuje výslovnost **dlouhých samohlásek** (*á, é, í, ý, ó, ú/ů – žák, paní, výchova, přinést, úterý, dolů*) i v konkurenci s krátkými samohláskami (*učitel – úterý*)

Výuka písmen Pravopis

- ▶ písmena pro **nelatinkáře: M, m, P, p, U, u, ú, ů, E, e, é** (doplňuje daná písmena do slov, popř. k obrázkům, př. MATEMATIKA, PRVOUKA, UČITEL, ÚTERÝ, STŮL, JÍDELNA...)
- ▶ **nečtenář**: trénink písmen v závislosti na probírání u žáků v 1. třídě
- ▶ pravopisně správně píše názvy místností, školních předmětů a osob a trénuje na nich **délku samohlásek** (*ž__kyně, tříd__, n__hoře, z__chod*) a pravopis **u/ú/ů** (*__čitel, __terý, pom__cky, dol__*)

meta

společnost pro příležitosti
mladých migrantů

Gramatika

▪ aktivní, praktická
(gramatika ve vazbách/frázích)

- ▶ rozlišuje přirozený rod u osob (*pan učitel – paní učitelka*)
- ▶ pojmenovává školní předměty, osoby atd. v 1. pádě j. č.
- ▶ aktivně používá 4. pád vybraných podstatných a přídavných jmen (která se objevují ve frázích spojených s tématem, např. *Mám matematikuu, chemiii, dějepis a výtvarnouou výchovuu.; ve středuu, v sobotuu, v nedělii)*
- ▶ 1. osoba sg. přítomného času sloves *můžu, mám*
- ▶ časuje sloveso *být, mít* (v kladu a záporu) ve všech osobách
- ▶ ostatní slovesa zná (v infinitivu – *přezouvat se*)
- ▶ modální slovesa v 1. osobě j. č. + infinitiv (*nesmím běhat*)
- ▶ **Gramatika ve frázích/vazbách:...** (*jídlna*) *je v přízemí, ... je v prvním patře, ... (matematiku) mám první hodinu.*

GRAMATIKA PRO VÝSTUPNÍ ÚROVEŇ A2

Gramatika pro žáky s OMJ (výstupní úroveň A2)

Gramatika		Témata
Podstatná jména	Rod	
	Číslo	
	1. pád j. č. i mn. č.	
	4. pád j. č. i mn. č.	
	6. pád j. č.	
	2. pád j. č.	
	(5. a 7. pád v rámci pragmatiky, např. <i>Dobry den, pani učitelko. Jedu tramvají.</i>)	
Řídavná jména	Rod	
	Druhy (tvrdé, měkké)	
	1. pád j. č. i mn. č.	
	4. pád j. č. i mn. č.	
	(Stupňování v rámci slovní zásoby)	
Číslovky	Druhy (osobní, ukazovací, tázací <i>kdo, co</i> , přívlastňovací)	
	1. pád	
	Pády v rámci pragmatiky (<i>Je mi špatně.</i>)	

Gramatika		Témata
Číslovky	1. pád základních	
	1. a 6. pád řadových (Pády a druhy v rámci pragmatiky, např. <i>Chodím do druhé třídy.</i>)	
Slovesa	Osoba	
	Přítomný čas	
	Budoucí čas nedokonavých sloves	
	Minulý čas (Imperativ v rámci pragmatiky a pasivně, např. <i>Napiš příklad.</i>)	
	Kondicionál v rámci pragmatiky, např. <i>Chěl bych jablko.</i>)	
Příslovce	V rámci slovní zásoby, včetně stupňování	
Předložky	V rámci pádů	
Spojky	A, ale, protože, když, že	

Úvod do češtiny	Charakteristika slovních druhů	
	Význam pádů	
	Větná struktura	
	Prefoxy a sufixy	
	Vyjmenovaná slova (v rámci slovní zásoby)	

▫ Co mám říct, když ...

interakce se spolužáky, vztahy,
krizové situace...

Pragmatika a kompenzační strategie

- - ▶ žádost (žák si umí o něco říct a reagovat na žádost někoho jiného; *Můžu jít na záchod?*)
 - ▶ omluva (žák se umí omluvit, když přijde pozdě, zapomene si pomůcky či úkol; *Omlouvám se, že jdu pozdě. Omlouvám se, zapomněl jsem si přezůvky. Omlouvám se, nemám klíč od šatny...*)
 - ▶ zeptá se, kde je záchod, třída 6.A, ředitelna, paní učitelka

▫ Co mám dělat, když ...

Sociokulturní kompetence

- - ▶ zná pravidla školy (přezouvá se; vypíná si telefon; ví, co znamená zvonění; ví, kdy má o něco požádat a kdy se omluvit...)
 - ▶ správně užívá vykání a tykání ve školním prostředí

- Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY - Poslech s porozuměním

Žák do 11 let

- ▶ Když učitel nebo spolužák mluví pomalu a zřetelně, porozumí některým slovům.
- ▶ Rozumí jednoduchým pokynům učitelů a dalších osob ve škole (nejčastěji v rozkazovacím způsobu; př. *Neběhej/te, přezuj se, běž do šatny*), zachová se podle instrukce
- ▶ Rozumí jednoduchým otázkám, které se žáka týkají, a reaguje na ně (*Jaký teď máš předmět?* → žák ukáže na okénko rozvrhu)
- ▶ Ke slyšenému přiřadí obrázek (osoby ve škole, místnosti ve škole), ukáže konkrétní místo.
- ▶ Podle pokynů najde hledanou místnost/osobu.

Žák 11 – 15 let

- ▶ Rozumí jednoduchým otázkám, které se žáka týkají, a reaguje na ně (*Jaký teď máš předmět?* → *Teď mám matematiku.*)
- ▶ Rozumí jednoduchým větám o škole.
- ▶ Rozumí orientačním pokynům učitele (*Jdi dolů do šatny.*)

- Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Čtení s porozuměním

Žák do 11 let

- ▶ V jednoduchém textu najde známá slova.
- ▶ Reaguje na jednoduché psané instrukce doplněné obrázky situací (*Nemluvte! Vypněte si telefon, Musíte se přezouvat, Nesmíme běhat...*)
- ▶ Orientuje se podle jednoduchých nápisů (*ředitelna, tělocvična, jídelna, wc dívky, ...*) – najde dané místo ve škole.
- ▶ Orientuje se ve svém rozvrhu, ve změnách rozvrhu a v žákovské knížce.
- ▶ **Nečtenář:** orientuje se v obrázcích pravidel, v nákrese školy.

Žák 11 – 15 let

- ▶ V jednoduchém textu najde věty.
- ▶ Orientuje se podle jednoduchých nápisů (*objednávání obědů, kabinet přírodopisu...*) – najde dané místo ve škole.
- ▶ Reaguje na jednoduché psané instrukce.
- ▶ V plánu školy najde jednotlivé místnosti ve škole.
- ▶ Rozumí krátkým jednoduchým textům o škole.
- ▶ V textu najde konkrétní informace (např. který předmět je v pondělí druhou hodinu).
- ▶ Rozumí krátkým jednoduchým textům v žákovské knížce (př. *V úterý odpadá 5. a 6. hodina.*)

▫ Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Mluvení, ústní interakce, samostatný projev

Žák do 11 let

- ▶ Pozdraví a zdvořile osloví osoby ve škole
- ▶ Umí říct jméno svého třídního učitele
- ▶ Pojmenuje základní místnosti, osoby ve škole, školní předměty ve svém rozvrhu apod.
- ▶ Zeptá se, kde je někdo (*Kde je paní učitelka?*) nebo něco (*Kde je družina?*)
- ▶ Požádá o dovolení (*Můžu jít na záchod? Můžu jít do šatny?*)

Žák 11 – 15 let

- ▶ Umí říct jména svých učitelů a který předmět učí.
- ▶ Odpoví, kde něco nebo někdo je (*Jídelna je v přízemí vlevo.*)
- ▶ Popíše svůj rozvrh (*V pondělí mám češtinu, zeměpis...*)
- ▶ Zeptá se, jaký má předmět a kam má jít, co má dělat.
- ▶ Krátkými jednoduchými větami popíše svoji školu, svůj rozvrh.

- Co žák umí, zná a může?
minimální výstup

VÝSTUPY – Psaní, písemný projev

Žák do 11 let

- ▶ Napíše své jméno.
- ▶ Opíše slova dle předlohy (tiskacím písmem).
- ▶ Napíše jména svých předmětů a učitelů (do ŽK).
- ▶ Vyplní rozvrh hodin zkratkami předmětů.

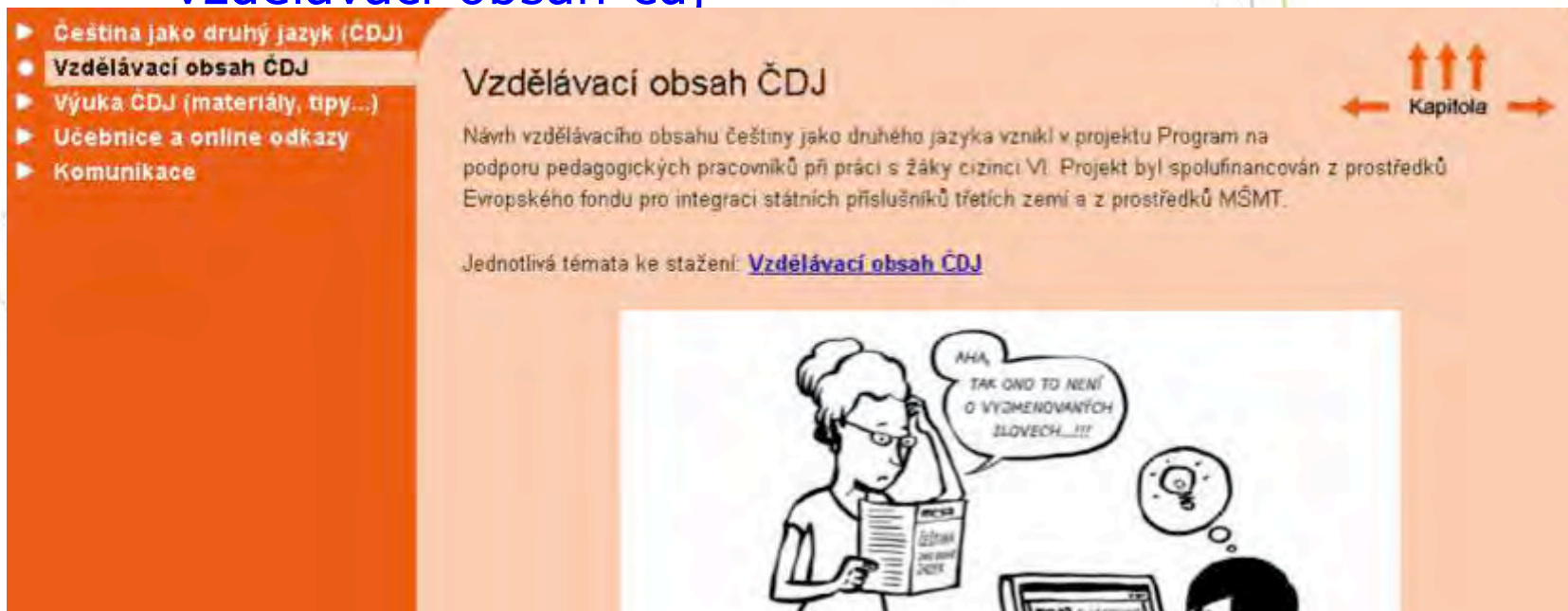
Žák 11 – 15 let

- ▶ Vyplní úvodní formulář v žákovské knížce.
- ▶ Napíše krátké věty o škole (*Ve škole mám matematiku, češtinu...*)
- ▶ Spojuje věty výrazem *a*
- ▶ Do textu doplňuje vynechaná slova.

VÝZVY A INSPIRACE aneb Co dále?

- ▶ Předfinální verze ke stažení na portálu www.inkluzivniskola.cz:

<http://www.inkluzivniskola.cz/cestina-jako-druhy-jazyk/vzdelavaci-obsah-cdj>

▶ Čeština jako druhý jazyk (ČDJ)
● **Vzdělávací obsah ČDJ**
▶ Výuka ČDJ (materiály, tipy...)
▶ Učebnice a online odkazy
▶ Komunikace

Vzdělávací obsah ČDJ

Návrh vzdělávacího obsahu češtiny jako druhého jazyka vznikl v projektu Program na podporu pedagogických pracovníků při práci s žáky cizinci VI. Projekt byl spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a z prostředků MŠMT.

Jednotlivá témata ke stažení: [Vzdělávací obsah ČDJ](#)

← Kapitola →

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Mgr. Zuzana Janoušková
janouskova@meta-ops.cz

META, o.p.s – Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2

tel: +420 222 521 446, +420 773 304 464

e-mail: info@meta-ops.cz

www.meta-ops.cz

www.inkluzivniskola.cz